

YTTRANDE

Kommunledningskansliet

Kicki Lundström

Integrationservice

TF Enhetschef

Statens Offentliga Utredningar

Regeringskansliet, Kommittéservice

Karlavägen 100

103 33 Stockholm

Yttrande över **SOU2020:54** En långsiktigt hållbar migrationspolitik

Sammanfattning

Åre kommun vill se alla nyanlända som en resurs, alla individer som kommer bär med sig kunskap och erfarenheter som kan användas i Sverige. Det är viktigt att individen får tid att utveckla och förstå vilka individuella resurser de kan använda för att etablera sig i det svenska samhället och bidra till utveckling. För att det ska lyckas behöver samhället skapa trygghet för individen genom att lägga tid, engagemang och resurser på samverkan lokalt i kommuner samt mellan myndigheter och organisationer. Åre kommun ser att risken med korta uppehållstillstånd är att det skapar stress och otrygghet hos individen, vilket medför en sämre psykisk hälsa som påverkar språkutvecklingen negativt vilket i sin tur medför att etableringen på arbetsmarknaden försenas och blir kortsiktig. Utifrån detta försämras de socioekonomiska förutsättningarna och jämlikheten påverkas då individer med kort eller ingen utbildningsbakgrund påverkas mer negativt av kommitténs förslag.

Åre kommun instämmer inte till att krav ställa permanent uppehållstillstånd med krav på kunskaper i svenska språket, samhällskunskap samt försörjningskrav skulle skapa vägar för snabbare integration. Istället är risken att det skapar otrygghet, ohälsa och ojämlikhet i målgruppen då det drabbar lågutbildade hårdare än nyanlända med utbildningsbakgrund.

Åre kommun ser positivt på att kommittén föreslår att möjligheten för familjeåterförening ska finnas kvar. Åre kommun önskar att försörjningskravet med hänsyn på inkomst samt boendets storlek och standard ses över och utformas så att det är rimligt att uppnå.

Sammanlaget ser vi att förslaget med korta uppehållstillstånd samt språk-, samhällskunskaps- och försörjningskrav för permanent uppehållstillstånd och lång väntan på anhöriga försenar integrationen och ger sämre förutsättningar för nyanlända att bidra med sina individuella unika resurser. Vi ser dagligen i vårt arbete människor som hämmas i sin integrationsprocess pga otrygghet i väntan på varaktigt uppehållstillstånd och återförening med anhöriga.

Åre kommun har under tid tagit emot många kvotflyktingar, i grunden är det den enda säkra vägen för migration från tredjeland. Åre kommun ser positivt på att kommittén förordar en utökning av kvoterna för vidarebosatta flyktingar och att fler länder ska arbeta med kvotsystemet. Åre kommun önskar att kvoten från UNHCR:s vidarebosättning skulle utökas i Sveriges mottagande vilket skulle sända positiva signaler till andra länder att jobba för trygga och säkra migrationsvägar.

Åre kommun anser att det paradigmskifte som sker utifrån detta förslag inte är önskvärt. Det är tråkigt att se att Sverige går från att vara ett land som jobbar för mänskliga rättigheter och skapa goda förutsättningar för individer med skyddsbehov till att nu lägga migrationslagstiftning på EUs lägsta nivå.

Synpunkter

6.5.1 Tidsbegränsade uppehållstillstånd som regel

Åre kommun tror inte på förslaget om korta uppehållstillstånd fram för allt 13 månader, skälen för detta är med erfarenhet från arbete med målgruppen i den tillfälliga lagstiftningen har vi tidigt sett negativa konsekvenser av 13 månaders tillfälliga uppehållstillstånd så som:

- integrationsperspektivet, det tar i grunden tid att landa i ett nytt land. De första 6 månaderna går åt till att komma i gång i samhället, under denna tid uppstår en långväntan på exempelvis personnummer, att få plats på SFI, kontakt med Arbetsförmedlingen och komma igång med etableringsprogrammet samt de dagliga rutiner och logistik. Med ett kort tillfälligt uppehållstillstånd blir det svårt att planera en framtid, det byggs upp en stark stress hos individerna, vilket i längden fördröjer integrationsprocessen genom:
- ohälsa, korta uppehållstillstånd skapar otrygghet, vår erfarenhet är att det skapas en psykisk ohälsa av ovissheten som finns i de korta uppehållstillstånden, denna ohälsa är kostsam för individ och samhälle, ohälsan förlänger tiden för integrationen.
- långsiktig etablering på arbetsmarknaden tar längre tid, med korta tillfälliga uppehållstillstånd blir det svårt för individen att tillgodo göra sig språkstudier pga den ohälsa som otryggheten skapar. Det är även svårt att motivera sig till studier utifrån den korta perspektivet som de tillfälliga uppehållstillstånden ger. Det gör att det blir svårt för individen att etablera sig långsiktigt på arbetsmarknaden.
- socioekonomiska förutsättningar, då integrationen och etableringen på arbetsmarknaden väntas förlängas har det påverkan på målgruppens socioekonomiska förutsättningar, det kan även medföra att inträdet på bostadsmarknaden förlängs och bostadssegregationen fortsätter vara stor.
- barnperspektivet, barnkonventionen är sedan 1/1 2020 lag i Sverige, korta tillfälliga uppehållstillstånd är inte att förespråka, då de skapar otrygghet och kortsiktiga lösningar. Detta är inte förenat med att ha barnens bästa i fokus.

Dessa skäl lyfts även upp av kommittén i punkt 15.7.1 Konsekvenser för asylsökandes och nyanländas hälsa. 15.7.2 Konsekvenser för arbetsmarknadsintegration och etablering. 15.7.3 Konsekvenser för integrationen i samhällslivet. 15.7.4 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen. 15.7.9 Konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet.

Att erbjuda permanenta uppehållstillstånd skulle ta bort flera av dessa faktorer. Dessa faktorerers påverkan skulle även kunna minskas genom att erbjuda längre tillfälliga uppehållstillstånd för både flykting och alternativt skyddsbehövande liknande Norge (3 år), Finland (4 år) och Nederländerna (5 år). Ska tillfälliga uppehållstillstånd vara rådande, ska det finnas en bortre gräns hur länge tillfälliga uppehållstillstånd kan beviljas.

Då Åre kommun ser en risk i att kommitténs förslag på korta tillfälliga uppehållstillstånd medför att tiden för integration och etablering i samhället förlängs ser vi ett behov av att förlänga tiden för stadsstödet som betalas ut till kommuner knutet till varje nyanländ från 24 månader till 36 månader. Detta för att kompensera kommuner för ökade kostnader som kan tillkomma.

7.4.1 Permanenta uppehållstillstånd får endast beviljas om utlänningen uppfyller krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap, kan försörja sig och det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadsätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas.

Förslaget lämnar mycket att fundera över, Åre kommun önskar att förslaget tas bort alternativt utreds vidare för att säkerställa att:

- kravet på individen är rimligt utifrån tid i Sverige.
- att det finns jämlika förutsättningar att klara provet utifrån tidigare studiebakgrund.
- att det finns lika förutsättningar att tillgodogöra sig kunskap på sin boendeort i stad och landsbygd.
- att kommunerna kompenseras för utökade kostnader i vuxenutbildningen.

8.3.1 Anhöriginvandring

Åre kommun håller med utredarens förslag om att det är av vikt att familjer kan återförenas.

8.3.2 Tillståndstidens längd vid anknytning

Åre kommuns ståndpunkt är att integrationen försenas genom korta tillfälliga uppehållstillstånd även uppehållstillstånd vid anknytning bör vara permanenta, om förslaget landar som kommittén föreslår bör det första uppehållstillståndet följa anknytningspersonens uppehållstillstånd. Det är sedan viktigt att tillse att det är möjligt med förlängning längre än 13 månader.

9. Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Åre kommun håller med kommittén om att anknytningspersonen ska kunna försörja sig själv och anhöriga, vi ser dock att försörjningskravet ska medräkna kommande socialförsäkringar som familjen har rätt till så som barnbidrag i kalkylen för försörjningskravet. Detta ger en rimligare kalkyl.

- Kravet på bostad ska finnas kvar, Åre kommun håller med kommittén om att det är en viktig del i integrationsprocessen att ha till gång till en egen bostad. Åre kommun ser ett behov att se över kraven som ställs på anknytningspersonen angående lämplig bostad och håller där med inte med kommittén som säger att det inte framkommit några skäl att förändra de kraven. Staten bör lämna tillit till familjen precis som till svenska familjer att de löser lämplig storlek på bostad utifrån rådande förutsättningar ekonomiskt och lokalt. Det är stora skillnader i bostadssituationen över landet i stad kontra landsbygd.

9.4.2 Undantag från försörjningskrav

Åre kommun ser ett behov att förlänga tidsfristen som idag är 3 månader efter att anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd. Detta är svårt och orättvist framförallt för kvotflyktingar som många gånger inte kommit till Sverige 3 månader efter att uppehållstillståndet beviljats och går då miste om denna möjlighet.

Åre kommuns förslag är att förlänga tidsfristen eller införa att den för kvotflyktingar gäller 3 månader från att flyktingen kommit till Sverige.

13. Säkra och lagliga vägar

- Åre kommun delar synen på behov av säkra och lagliga vägar till Sverige. Åre kommun har stor kunskap och goda erfarenheter av att ta emot kvotflyktingar och anser därav att Sverige bör ta emot fler via vidarebosättning. En utökning av antalet vidarebosatta skulle minska antalet migranter som tar sig till Sverige och Europa över medelhavet. Vi uppmantrar även kommitténs förslag att arbeta för att utöka kvotmottagandet i andra länder det sänder viktiga signaler.

Att skapa en långsiktigt hållbar migrationspolitik genom utökning av kvoten ur UNHCRs vidarebosättningsprogram skulle vara möjlig. Vid ett större mottagande av kvotflyktingar skulle staten kunna fördela en bas enligt nuvarande system och lämna öppet för kommuner som önskar ett långsiktigt mer kontinuerligt mottagande att önska ett sådant mottagande av vidarebosatta kvotflyktingar.

Detta möjliggör en långsiktig planering och möjlighet för mindre kommuner att fortsätta driva ett integrationsarbete och behålla kompetens i enheterna. Med dagens små kommunal och den kortsiktiga i planeringen som är beroende från år till år finns inte ekonomin i små kommuner att fortsatt arbeta med integrationsfrågorna och kompetensen lämnar kommunerna.

I detta ärende har Daniel Danielsson, Kommunstyrelsens ordförande beslutat, Kicki Lundström Persson varit föredragande. I handläggningen har även Mattias Sjölundh deltagit.

ÅRE KOMMUN

Daniel Danielsson

Kommunstyrelsens ordförande